



MONITORUL OFICIAL AL ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 922

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 23 noiembrie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 418 din 15 iunie 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 din Legea nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului	2–5
Decizia nr. 612 din 3 octombrie 2017 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului	6–12
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
143. — Ordin al ministrului afacerilor interne pentru modificarea și completarea Ordinului viceprim-ministrului, ministrul afacerilor interne, nr. 77/2015 privind sistemul decizional și de coordonare pentru implementarea programelor naționale și pentru gestionarea asistenței financiare aferente Cadrelui financiar multianual 2014—2020, domeniul Afaceri Interne	13
ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI	
106. — Ordin pentru aprobarea Metodologiei de verificare/retragere a încadrării unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă în/din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de tehnologie emergentă	14–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 418**

din 15 iunie 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 din Legea nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriază.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 din Legea nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, excepție ridicată de Delia-Voica Blasiu și Elena Maria Georgeta Belu în Dosarul nr. 4.611/328/2015 al Judecătoriei Turda și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 378D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 704D/2016, nr. 705D/2016 și nr. 706D/2016, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a aceluiași prevederi de lege, ridicată de Societatea Das Construcții — S.R.L. din comuna Dumbrăvița, județul Timiș, în dosarele nr. 1.946/220/2015, nr. 1.939/220/2015 și nr. 1.950/220/2015 ale Judecătoriei Deta.

4. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate în dosarele mai sus menționate, Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor nr. 704D/2016, nr. 705D/2016 și nr. 706D/2016 la Dosarul nr. 378D/2016.

6. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu conexarea dosarelor.

7. Curtea, în temeiul dispozițiilor art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, dispune conexarea dosarelor nr. 704D/2016, nr. 705D/2016 și nr. 706D/2016 la Dosarul nr. 378D/2016, care a fost primul înregistrat.

8. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, apreciind că textul de lege criticat nu încalcă dispozițiile art. 44 din Constituție, întrucât acordă aceeași protecție diferitelor tipuri de antecontracte de vânzare-cumpărare, cu condiția ca valorificarea lor, în sensul transferului dreptului de proprietate, să fie supusă reglementării existente la momentul încheierii actului translativ de proprietate. Referitor la critica prin raportare la dispozițiile art. 53 din Legea fundamentală, apreciază că este neîntemeiată, câtă vreme beneficiarul unei promisiuni de vânzare-cumpărare este titularul unui drept de creanță, iar transferul proprietății se face la

momentul încheierii contractului, moment la care trebuie stabilită și legea aplicabilă.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

9. Prin încheierile din 15 martie 2016 și 25 aprilie 2016, pronunțate în dosarele nr. 4.611/328/2015, respectiv nr. 1.946/220/2015, nr. 1.939/220/2015 și nr. 1.950/220/2015, **Judecătoria Turda și Judecătoria Deta au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 din Legea nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului.** Excepția a fost ridicată de Delia-Voica Blasiu și Elena Maria Georgeta Belu, respectiv Societatea Das Construcții — S.R.L. din comuna Dumbrăvița, județul Timiș, în cauze având ca obiect soluționarea cererilor adresate instanței în vederea pronunțării unor hotărâri care să țină loc de contract de vânzare-cumpărare a unor terenuri.

10. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține, în esență, că respingerea acțiunilor având ca obiect pronunțarea unei hotărâri judecătorești care ține loc de contract de vânzare-cumpărare, atunci când nu sunt îndeplinite condițiile instituite prin textul de lege criticat, îi creează promitentului-vânzător o situație mai avantajoasă, prin faptul că ar putea să refuze îndeplinirea obligației asumate în temeiul antecontractului de vânzare, ceea ce contravine principiului constituțional al egalității în drepturi și echivalează cu nerespectarea principiului de drept *pacta sunt servanda*. De asemenea, textul de lege criticat instituie un tratament juridic diferit între părțile antecontractelor de vânzare-cumpărare, după cum imobilele ce fac obiectul acestora sunt sau nu înscrise în cartea funciară, or acest element de diferențiere nu reprezintă o justificare obiectivă și rațională pentru instituirea tratamentului juridic diferit. Se susține că există o discriminare între părțile antecontractelor de vânzare după cum acestea au ca obiect terenuri agricole extravilane, pe de o parte, sau alte bunuri imobile nereglementate de legea criticată, pe de altă parte. Se mai susține că aplicarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 17/2014 unor antecontracte de vânzare încheiate anterior intrării sale în vigoare echivalează cu o aplicare retroactivă a acestuia. În ceea ce privește prevederile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 17/2014, se arată că respingerea cererii de înscriere în cartea funciară, dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de actul normativ criticat, este de natură să anuleze efectul unei hotărâri judecătorești pronunțate în temeiul legii vechi, dacă la momentul cererii de intabulare nu sunt îndeplinite condițiile Legii nr. 17/2014. Invocă în acest sens cele statuate în doctrină în legătură cu promisiunile unilaterale sau sinalagmatice de înstrăinare imobiliară, precum și cu teoria drepturilor câștigate. Se mai susține că se nesocotesc principiul securității juridice și cerințele de claritate și previzibilitate ale legii, astfel cum acestea au fost

nuanțate în jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului. Se mai arată că prevederile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 17/2014, care nu disting între înscrierea dreptului de proprietate întemeiat pe un act autentic notarial sau pe o hotărâre judecătorească, încalcă principiul previzibilității normei juridice și caracterul irevocabil al hotărârii judecătorești. De asemenea, se arată că cerința ca imobilul să fie înscris la rolul fiscal și în cartea funciară, prevăzută de art. 5 alin. (1) din Legea nr. 17/2014, contravine principiului clarității legii și prin faptul că „nu determină noțiunea de înscriere în cartea funciară”, în sensul că nu precizează dacă înscrierea în cartea funciară a operat anterior dobândirii dreptului sau nu. Autorii excepției de neconstituționalitate apreciază că textul de lege criticat ar trebui să se aplice doar antecontractelor încheiate după intrarea în vigoare a Legii nr. 17/2014. Totodată, se mai arată că exercitarea dreptului de preempțiune reglementat de actul normativ criticat în detrimentul promitentului-cumpărător ar duce inevitabil la golirea de conținut a dreptului de creanță născut în mod valabil în patrimoniul promitentului-cumpărător, în temeiul promisiunii de vânzare-cumpărare încheiate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 17/2014. Deși, în mod formal, acesta este titularul unui drept de creanță, nu se poate obține îndeplinirea exactă a obligației asumate de promitentul-vânzător, respectiv încheierea contractului de vânzare-cumpărare, întrucât însuși debitorul, promitentul-vânzător, chiar dacă ar dori, nu își mai poate executa obligația, fiind constrâns să încheie contractul de vânzare-cumpărare cu o altă persoană decât promitentul-cumpărător, mai exact cu preemptorul. Cu alte cuvinte, nu mai poate avea loc o executare voluntară a obligațiilor generate de antecontract, în condițiile în care nu sunt posibile nici executarea silită în natură și nici executarea prin echivalent.

11. **Judecătoria Turda** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, nefiind încălcate dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție, deoarece textul de lege criticat este o normă de procedură, ce reglementează condițiile de admisibilitate ale cererilor de chemare în judecată. În ceea ce privește pretinsa nesocotire a principiului constituțional al egalității în drepturi, precizează că acesta vizează egalitatea în drepturi între cetățeni, nu și identitatea de tratament juridic în ceea ce privește aplicarea unor măsuri, indiferent de natura lor.

12. **Judecătoria Deta** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Invocă cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014 referitor la obligațiile asumate în temeiul unui antecontract de vânzare-cumpărare. Arată că dispozițiile art. 5 din Legea nr. 17/2014 nu vizează valabilitatea antecontractului, situație în care este incident principiul *tempus regit actum*, respectiv condițiile de valabilitate ale antecontractului urmează a fi analizate prin prisma dispozițiilor legale în vigoare la momentul încheierii acestuia.

13. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

14. **Guvernul** consideră că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că transferul dreptului de proprietate se realizează în baza hotărârii judecătorești definitive care are un efect constitutiv, nu în baza antecontractului, în temeiul căruia s-a născut doar o obligație de a face, deci un drept de creanță, iar nu un drept real. Hotărârea judecătorească de validare a antecontractului nu recunoaște un drept de proprietate preexistent al reclamantului, ci transferă un drept de proprietate din patrimoniul părâtului în patrimoniul reclamantului, ca urmare a admiterii acțiunii în realizare exercitate de către reclamant. Condițiile necesare a fi întrunite pentru transferul dreptului de proprietate sunt, așadar, de aplicare imediată, în domeniul temporal propriu al Legii

nr. 17/2014, norma criticată stabilind în sarcina instanței de judecată obligația verificării îndeplinirii acestora la momentul pronunțării hotărârii judecătorești care să țină loc de act autentic. Invocă cele statuate în acest sens prin Deciziile Curții Constituționale nr. 755 din 16 decembrie 2014, nr. 38 din 3 februarie 2015 și nr. 83 din 26 februarie 2015.

15. **Avocatul Poporului** apreciază, în cuprinsul punctului de vedere transmis în Dosarul nr. 378D/2016, că prevederile legale criticate sunt constituționale. În acest sens, arată că promisiunea de vânzare nu este translativă de proprietate, motiv pentru care nu se poate pune în discuție nesocotirea dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, cu atât mai mult cu cât textul de lege criticat vizează doar condițiile privind transferul dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole situate în extravilan, după intrarea în vigoare a Legii nr. 17/2014. Cât privește pretinsa încălcare a prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, se apreciază că situația diferită în care se găsesc persoanele în funcție de aplicarea principiului *tempus regit actum* nu poate fi considerată ca fiind contrară dispozițiilor constituționale referitoare la egalitatea în drepturi a cetățenilor.

16. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

18. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă prevederile art. 5 din Legea nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 178 din 12 martie 2014, cu modificările și completările ulterioare, care au următoarea redactare:

— Art. 5: „(1) În toate cazurile în care se solicită pronunțarea unei hotărâri judecătorești care ține loc de contract de vânzare-cumpărare, acțiunea este admisibilă numai dacă antecontractul este încheiat potrivit prevederilor Legii nr. 287/2009, republicată, cu modificările ulterioare, și ale legislației în materie, precum și dacă sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 3, 4 și 9 din prezenta lege, iar imobilul ce face obiectul antecontractului este înscris la rolul fiscal și în cartea funciară.

(2) Cererea de înscriere în cartea funciară a dreptului de proprietate se respinge dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezenta lege.”

19. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3) privind statul de drept, art. 1 alin. (5) privind principiul securității raporturilor juridice, art. 15 alin. (2) referitor la neretroactivitatea legii civile și art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi și alin. (2) referitor la preeminența legii, art. 44 alin. (1) din Constituție referitor la garantarea dreptului de proprietate, art. 21 alin. (1) privind accesul liber la justiție și în art. 53 alin. (1) referitor la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că Legea nr. 17/2014 statuează că înstrăinarea, prin vânzare, a terenurilor agricole situate în extravilan se face cu respectarea condițiilor de fond și de formă prevăzute de Codul civil și a dreptului de preempțiune al coproprietarilor, arendașilor,

proprietarilor vecini, precum și al statului român, prin Agenția Domeniilor Statului, în această ordine, la preț și în condiții egale [art. 4 alin. (1) din Legea nr. 17/2014], precum și dacă sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 3, 4 și 9 din lege. În aceste condiții, în ceea ce privește transferul dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole extravilane, se creează în sarcina vânzătorilor și a cumpărătorilor obligația de a respecta cadrul legal în vigoare la data transferului dreptului de proprietate (a se vedea în acest sens Decizia nr. 38 din 3 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 187 din 19 martie 2015, paragrafele 23 și 24 și Decizia nr. 670 din 17 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 165 din 7 martie 2017, paragraful 18).

21. Potrivit art. 5 alin. (1) din Legea nr. 17/2014, în toate cazurile în care se solicită pronunțarea unei hotărâri judecătorești care ține loc de contract de vânzare, acțiunea este admisibilă numai dacă antecontractul este încheiat potrivit prevederilor Codului civil și ale legislației în materie, precum și dacă sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 3, 4 și 9 din Legea nr. 17/2014 (privind existența avizelor specifice eliberate de Ministerul Apărării Naționale și de Ministerul Culturii și a avizului final care atestă parcurgerea procedurii de exercitare a dreptului de preempțiune reglementat prin legea specială, eliberat de structurile teritoriale sau de structura centrală din cadrul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale), iar imobilul ce face obiectul antecontractului este înscris la rolul fiscal și în cartea funciară. Totodată, potrivit art. 16 din lege, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 68/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 13 mai 2014, „*Înstrăinarea prin vânzare-cumpărare a terenurilor agricole situate în extravilan fără respectarea dreptului de preempțiune, potrivit art. 4, sau fără obținerea avizelor prevăzute la art. 3 și 9 este interzisă și se sancționează cu nulitatea relativă.*”

22. În legătură cu susținerile referitoare la faptul că aplicarea art. 5 alin. (1) din Legea nr. 17/2014 unor antecontracte de vânzare încheiate anterior intrării sale în vigoare ar echivala cu o aplicare retroactivă a acestuia, Curtea reține că, prin Decizia nr. 38 din 3 februarie 2015, paragrafele 25 și 26 și Decizia nr. 670 din 17 noiembrie 2016, paragrafele 19—21, a statuat că aplicarea prevederilor Legii nr. 17/2014, în vigoare la data realizării transferului dreptului de proprietate, respectiv la data pronunțării hotărârii judecătorești care să țină loc de act autentic de vânzare este în concordanță cu principiul activității legii civile. Întrucât promisiunea de vânzare nu este translativă de proprietate, nu se poate reține încălcarea dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție, având în vedere că legea nu retroactivează, ci vizează doar condițiile privind transferul dreptului de proprietate a terenurilor agricole situate în extravilan după intrarea în vigoare a Legii nr. 17/2014.

23. De asemenea, prin Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015, paragraful 20, Curtea a statuat că beneficiarul unei promisiuni neexecutate de vânzare este titularul unui drept de creanță, corelativ obligației de a vinde asumate de promitent în temeiul antecontractului, iar nu titularul unui drept de proprietate. Transferul acestuia nu s-a realizat în momentul perfectării antecontractului, ci se va realiza în viitor, la momentul încheierii contractului de vânzare, respectiv al pronunțării hotărârii judecătorești care să țină locul acordului de voință nerealizat. Cu alte cuvinte, valabilitatea antecontractului de vânzare este supusă legii în vigoare la data încheierii sale, iar efectul specific al acestuia, referitor la transmiterea în viitor a dreptului de proprietate, respectiv la momentul încheierii contractului de vânzare, este supus legii în vigoare la data încheierii acestuia din urmă contract. Așadar, îndeplinirea condițiilor legale pentru încheierea contractului de vânzare, respectiv pentru pronunțarea hotărârii judecătorești care să țină loc de contract nu poate fi raportată la un moment anterior, reprezentat de acela al încheierii antecontractului de vânzare, având în vedere că acesta din urmă nu este translativ de

proprietate, ci la momentul realizării transferului dreptului de proprietate, moment care este supus legii în vigoare, potrivit principiului *tempus regit actum*. Totodată, prin Decizia nr. 83 din 26 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 196 din 24 martie 2015, paragraful 22, Curtea a reținut că art. 5 din Legea nr. 17/2014 stabilește atribuțiile de natură procedurală ale instanței de judecată de a verifica, pe lângă îndeplinirea condițiilor de validitate ale antecontractului, și condițiile reglementate de art. 3, 4 și 9 din Legea nr. 17/2014, cu modificările și completările ulterioare, după caz. Așadar, de aplicare imediată în domeniul temporal propriu al Legii nr. 17/2014 sunt condițiile necesar a fi întrunite pentru transferul dreptului de proprietate, art. 5 stabilind în sarcina instanței de judecată obligația verificării îndeplinirii acestora la momentul pronunțării hotărârii judecătorești care să țină loc de act autentic.

24. În ceea ce privește critica de neconstituționalitate referitoare la faptul că prevederile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 17/2014 permit promitentului-vânzător să refuze îndeplinirea procedurii instituite prin Legea nr. 17/2014, prin nerespectarea principiului de drept *pacta sunt servanda*, ceea ce îi creează acestuia o situație mai avantajoasă, refuzul acestuia echivalând cu neîndeplinirea obligației asumate în temeiul antecontractului de vânzare, prin Decizia nr. 670 din 17 noiembrie 2016, paragrafele 25 și 26, precizat, Curtea a răspuns unor critici de neconstituționalitate similare, statuând că promitentul-cumpărător poate să se adreseze instanței, solicitând pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de contract de vânzare, în temeiul art. 1.669 din Codul civil, și să obțină obligarea promitentului-vânzător la efectuarea formalităților de înscriere a terenului în cartea funciară și la rolul fiscal. Curtea Constituțională a observat, de asemenea, că, prin Decizia nr. 24 din 26 septembrie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, s-a stabilit că instanța de judecată poate dispune îndeplinirea formalităților în vederea obținerii avizelor prevăzute la art. 3 și 9 din Legea nr. 17/2014, cu modificările și completările ulterioare, de la autoritățile competente și parcurgerii procedurii privind respectarea dreptului de preempțiune prevăzut de art. 4 din același act normativ, în cursul judecății.

25. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a schimba jurisprudența Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față.

26. Curtea observă, totodată, că, în cauza de față, se mai susține că prevederile art. 5 alin. (1) din Legea nr. 17/2014 contravin principiului clarității legii prin faptul că „nu determină noțiunea de înscriere în cartea funciară”, în sensul că nu precizează dacă înscrierea în cartea funciară a operat anterior dobândirii dreptului sau nu. Curtea apreciază că acestea nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate, analiza lor implicând, în concret, determinarea modului de interpretare a textului de lege la raportul juridic dedus judecății, aspect ce intră în competența instanței de judecată investite cu soluționarea litigiului.

27. Autorii excepției mai susțin neconstituționalitatea dispozițiilor art. 5 alin. (1) din Legea nr. 17/2014 prin raportare la principiul egalității în drepturi, arătând că textul de lege criticat instituie un tratament juridic diferit între părțile unui antecontract de vânzare a unui imobil înscris în cartea funciară, pe de o parte, și părțile unui antecontract de vânzare a unui imobil neînscris în cartea funciară, pe de altă parte, element de diferențiere care nu reprezintă o justificare obiectivă și rațională pentru instituirea tratamentului juridic diferit. De asemenea, nici obiectul diferit al antecontractului de vânzare, respectiv teren agricol extravilan sau alte categorii de imobile nu reprezintă, în opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, un criteriu obiectiv și rațional pentru instituirea unui regim juridic diferit aplicabil acestor două categorii de antecontracte de vânzare.

28. Față de aceste critici, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a statuat în mod constant că principiul egalității în drepturi presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite (Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). De asemenea, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia nr. 86 din 27 februarie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31 martie 2003, sau Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014).

29. Aplicând aceste considerente de principiu la prezenta cauză, Curtea reține că elementele de diferențiere a regimului juridic aplicabil în speță, și anume înscrierea în cartea funciară și, respectiv, obiectul diferit al antecontractului de vânzare, îndeplinesc în mod obiectiv criteriile evidențiate în jurisprudența constituțională referitoare la coordonatele principiului egalității în drepturi, astfel încât este justificată instituirea unui tratament juridic distinct, corespunzător unor situații ce diferă în mod obiectiv.

30. Referitor la critica de neconstituționalitate a prevederilor art. 5 alin. (2) din Legea nr. 17/2014, autorii excepției susțin că respingerea cererii de înscriere în cartea funciară, dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de actul normativ criticat, este de natură să anuleze efectul unei hotărâri judecătorești pronunțate în temeiul legii vechi, dacă la momentul cererii de intabulare nu sunt îndeplinite condițiile Legii nr. 17/2014, aspect ce contravine principiului securității juridice, astfel cum acesta derivă din dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție și nu corespunde cerințelor de claritate și previzibilitate a legii, astfel cum acestea au fost nuanțate în jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

31. Față de aceste susțineri, Curtea constată că, așa cum reiese din dosarul cauzei, autorii excepției nu se află într-o asemenea situație, solicitându-se tocmai pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de contract de vânzare-cumpărare în cadrul litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, ocazie cu care a fost invocată și excepția de neconstituționalitate. De altfel, în susținerea criticii de neconstituționalitate se arată chiar faptul că „prin antecontractul de vânzare a fost câștigat dreptul de a cere pronunțarea unei hotărâri judecătorești care să țină loc de contract”.

32. Autorii excepției de neconstituționalitate mai susțin că prevederile art. 5 alin. (2) din Legea nr. 17/2014 nu disting între înscrierea dreptului de proprietate întemeiat pe un act autentic notarial sau pe o hotărâre judecătorească, fiind încălcate în acest

mod principiul previzibilității normei juridice și caracterul irevocabil al hotărârii judecătorești. În legătură cu aceste susțineri, Curtea observă că, anterior pronunțării încheierilor de sesizare în vederea exercitării controlului de constituționalitate, prevederile art. 5 din Legea nr. 17/2014 au dobândit o nouă redactare, prin Legea nr. 68/2014 pentru modificarea alin. (1) al art. 29 din Legea cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996 și a Legii nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 352 din 13 mai 2014, în prezent legea statuând că „(2) Cererea de înscriere în cartea funciară a dreptului de proprietate se respinge dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezenta lege”. Așadar, a fost modificat esențial textul inițial, potrivit căruia „cererea de înscriere în cartea funciară a dreptului de proprietate, formulată în baza hotărârii judecătorești care ține loc de contract de vânzare, se respinge dacă nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezenta lege”, prevedere care sugera ideea că o hotărâre judecătorească poate fi cenzurată de către registratorul de carte funciară. În legătură cu acest aspect, prin Decizia nr. 572 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 885 din 4 noiembrie 2016, paragraful 21, Curtea a statuat că este evident că o hotărâre judecătorească nu poate fi cenzurată de către registratorul de carte funciară.

33. În ceea ce privește susținerile potrivit cărora modalitatea de reglementare a condițiilor de admisibilitate a acțiunii având ca obiect pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de act autentic de vânzare restrânge dreptul de creanță al promitentului-cumpărător, ceea ce echivalează cu încălcarea dispozițiilor art. 44 din Constituție, prin Decizia nr. 670 din 17 noiembrie 2016, paragraful 22, Curtea a reținut că problema garantării și ocrotirii constituționale a dreptului de proprietate asupra bunului imobil ce face obiectul promisiunii de vânzare nu se poate invoca în favoarea unei persoane care nu este titularul acestui drept, ce ar urma să se nască ulterior (a se vedea, în acest sens, și deciziile nr. 36 din 3 februarie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 25 martie 2015, și nr. 1.382 din 20 octombrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 47 din 20 ianuarie 2012). Or, autorii excepției de neconstituționalitate se află în această ipoteză, întrucât promisiunea de vânzare nu este translativă de proprietate.

34. În fine, în ceea ce privește invocarea dispozițiilor art. 53 din Constituție, Curtea constată că acestea nu au incidență în cauză, deoarece nu s-a constatat restrângerea exercițiului vreunui drept sau a vreunei libertăți fundamentale.

35. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Delia-Voica Blasiu și Elena Maria Georgeta Belu în Dosarul nr. 4.611/328/2015 al Judecătoriei Turda și de Societatea Das Construcții — S.R.L. din comuna Dumbrăvița, județul Timiș, în dosarele nr. 1.946/220/2015, nr. 1.939/220/2015 și nr. 1.950/220/2015 ale Judecătoriei Deta și constată că prevederile art. 5 din Legea nr. 17/2014 privind unele măsuri de reglementare a vânzării-cumpărării terenurilor agricole situate în extravilan și de modificare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Turda și Judecătoriei Deta și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 15 iunie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 612

din 3 octombrie 2017

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, obiecție formulată de 25 de senatori aparținând Partidului Național Liberal și de 13 senatori aparținând Uniunii Salvați România.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 9.689 din 13 septembrie 2017 și constituie obiectul Dosarului nr. 2.430A/2017.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, autorii acesteia formulează, mai întâi, critici de constituționalitate extrinsecă, prin raportare la prevederile art. 61 alin. (2) din Constituție, care consacră principiul bicameralismului, motivat de faptul că, în cadrul dezbaterii legii în Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, au fost adoptate mai multe amendamente care modifică în mod esențial forma votată de Senat, ca primă Cameră sesizată.

4. Astfel, se arată că prevederile art. 6 alin. (1) din lege, care stabilea, în redactarea adoptată de Senat, că „*Inițiativa și procedura revizuirii Constituției sunt supuse dispozițiilor prevăzute la art. 150 și 151 din Constituția României, republicată, și prezentei legi*”, au fost modificate substanțial față de forma dezbătută și supusă votului în Senat, din textul menționat fiind eliminată trimiterea la temeiul constituțional care stă la baza inițiativei și procedurii revizuirii Constituției, respectiv art. 73 alin. (1) și (2) din Constituție, și fiind menținută doar referirea la art. 150 și art. 151 din Constituție.

5. Autorii sesizării susțin, de asemenea, că tot o modificare de substanță s-a realizat în urma dezbaterilor din Camera Deputaților în ce privește art. 6 alin. (3) din lege, prin introducerea în sarcina Parlamentului a obligației de a trimite Curții Constituționale proiectul de revizuire a Constituției în termen de două zile de la adoptarea sa de către Parlament, obligație și termen care nu se regăsesc în forma adoptată de Senat. Autorii sesizării se referă și la art. 6 alin. (4) din lege, care nu exista în forma dezbătută și supusă votului în Senat, potrivit căruia, dacă Curtea Constituțională constată că inițiativa legislativă de revizuire nu depășește limitele revizuirii, proiectul de lege se publică în aceeași zi cu apariția deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I. Se susține că modificările aduse de Camera Deputaților conținutului juridic al celor două alineate, respectiv alin. (3) și (4) ale art. 6, vizează o serie de reguli care sunt de natură să afecteze exercitarea competenței în materia referendumului de către Curtea Constituțională, care nu au fost avute în vedere de prima Cameră sesizată și nici de inițiatori.

6. De asemenea, în forma legii adoptată de către Camera Deputaților, prin articolul unic pct. 3, s-a abrogat art. 15 alin. (1)

lit. a) din Legea nr. 3/2000, care prevedea că, în cazul referendumului privind revizuirea Constituției, obiectul acestuia și data la care va avea loc se stabilesc prin lege. Această normă de abrogare, care nu a fost dezbătută și votată de Senat, generează o modificare esențială în procesul de organizare și desfășurare a referendumului pentru revizuirea Constituției. Competența Parlamentului de a stabili prin lege data referendumului privind revizuirea Constituției este un drept exclusiv al Parlamentului care își are suportul în dispozițiile constituționale ale art. 2 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora suveranitatea națională aparține poporului român, care o exercită prin organele sale reprezentative, precum și prin referendum, și în cele ale art. 61 și art. 62 alin. (1) din Constituție, conform cărora Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării.

7. În motivarea criticii privitoare la încălcarea principiului bicameralismului se invocă și modificarea de către Camera Deputaților a titlului propunerii legislative, care a fost schimbat astfel încât să nu se mai refere doar la modificarea art. 6 al Legii nr. 3/2000, așa cum fusese intenția inițiatorilor, ci la ansamblul legii privind organizarea și desfășurarea referendumului.

8. Autorii sesizării apreciază că toate aceste modificări au un impact semnificativ asupra conținutului actului normativ, întrucât se elimină temeuri constituționale care stau la baza inițiativei și procedurii revizuirii Constituției, se stabilesc atribuții noi în sarcina Parlamentului, se elimină competențe constituționale reglementate pentru forul legislativ și se stabilesc termene și reguli care sunt de natură să afecteze exercitarea de către Curtea Constituțională a competenței în materia referendumului. Se afirmă că modificările aduse de către Camera Deputaților față de forma legii adoptate inițial de Senat sunt de natură a imprima deosebiri majore de conținut juridic, precum și o configurație deosebită, semnificativ diferită față de cea a proiectului de lege în forma adoptată de Senat. Finalitatea urmărită de inițiatori, așa cum a fost respectată de prima Cameră sesizată, a fost să modifice exclusiv art. 6 din Legea nr. 3/2000. Or, în Camera decizională, propunerea legislativă a fost modificată substanțial, ceea ce a condus la o configurație diferită față de textul adoptat de Senat și de finalitatea urmărită de inițiatori.

9. În motivarea sesizării se mai arată că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la conținutul legilor supuse adoptării; prin urmare, lipsirea Senatului, în calitate de Cameră de reflecție, de competența de a dezbate și vota norme juridice fundamentale în procedura revizuirii Constituției și organizării și desfășurării referendumului național, precum și înlăturarea posibilității acestuia de a contribui la procesul de elaborare a legilor echivalează cu o limitare a rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei Deputaților, în calitate de Cameră decizională, la elaborarea și adoptarea legilor.

10. Autorii sesizării formulează și critici de neconstituționalitate intrinsecă. În acest sens arată că, deși legea criticată are ca domeniu de reglementare norme juridice referitoare la organizarea și desfășurarea referendumului, prin forma adoptată de către Parlament au fost reglementate și aspecte

care se referă la procedura parlamentară privind revizuirea Constituției, ceea ce contravine art. 64 alin. (1) din Constituție, potrivit căreia organizarea și funcționarea fiecărei Camere se stabilesc prin regulament propriu.

11. Referitor la teza în tăi a alin. (3) al art. 6 din lege, care prevede că legea de revizuire a Constituției, adoptată de către fiecare Cameră a Parlamentului sau de către Camerele reunite în caz de divergență, se trimite în termen de două zile Curții Constituționale, autorii sesizării arată că, potrivit art. 146 lit. a) teza a doua din Legea fundamentală, Curtea Constituțională se pronunță asupra inițiativelor de revizuire a Constituției, iar, conform art. 146 lit. l), îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea sa organică. Competențele acesteia în materia revizuirii Constituției au fost detaliate în art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, care prevede expres faptul că, „*în termen de 5 zile de la adoptarea legii de revizuire a Constituției, Curtea Constituțională se pronunță, din oficiu, asupra acesteia, prevederile art. 20 și 21 aplicându-se în mod corespunzător*”. Coroborând dispozițiile celor două texte constituționale, rezultă că atribuțiile Curții Constituționale și elementele procedurale care sunt necesare pentru realizarea efectivă a respectivelor atribuții sunt precizate și detaliate în legea organică a Curții Constituționale și nu în cadrul unei legi al cărei obiect vizează exclusiv organizarea și desfășurarea tuturor tipurilor de referendumuri care pot fi organizate, la nivel central sau local, în România. Prin stabilirea unor norme care afectează atribuțiile Curții Constituționale într-un alt act normativ decât legea organică de organizare și funcționare a instanței de contencios constituțional se încalcă prevederile art. 146 lit. a) și l) din Constituție. În același sens se arată că art. 6 alin. (3) din legea în forma adoptată de Camera Deputaților încalcă și dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție ca urmare a nesocotirii de către Parlament a prevederilor art. 14 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, conform cărora reglementările de același nivel și având același obiect se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ, iar un act normativ poate cuprinde reglementări și din alte materii conexe numai în măsura în care sunt indispensabile realizării scopului urmărit prin acest act.

12. Autorii obiecției susțin că legea criticată conține norme care sunt de natură să afecteze atribuția Curții Constituționale de a se pronunța în termen de cinci zile de la adoptare asupra legii de revizuire a Constituției. Sub acest aspect arată că articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (3) teza întâi din Legea nr. 3/2000, stabilește în sarcina Parlamentului obligația de a transmite Curții Constituționale legea de revizuire într-un termen de două zile de la adoptare, generând neclaritate cu privire la termenul în care aceasta este chemată să se pronunțe asupra legii de revizuire, având în vedere că art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 stabilește expres că în termen de 5 zile de la adoptarea legii de revizuire, Curtea Constituțională se pronunță, din oficiu, asupra acesteia. Instituirea unui termen de două zile de la adoptarea legii de revizuire în care Parlamentul poate să trimită respectiva lege Curții Constituționale pentru ca aceasta să verifice dacă au fost încălcate limitele revizuirii nu are nicio justificare în condițiile în care nu este reglementată la nivel constituțional obiecția de neconstituționalitate pentru legile de revizuire a Constituției adoptate de Parlament și nici procedura promulgării acestora de către Președintele României.

13. Autorii sesizării mai precizează că dispozițiile art. l pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (4) din Legea nr. 3/2000, care prevăd că, în cazul în care Curtea Constituțională constată că inițiativa legislativă de revizuire nu depășește limitele revizuirii, legea de revizuire se publică în aceeași zi cu decizia Curții în Monitorul Oficial al României, Partea I, nu sunt corelate cu prevederile art. 156 teza întâi din Constituție, care prevăd că legea de revizuire se publică în termen de 5 zile de la data adoptării. Legiuitorul constituant a stabilit un termen clar și maximal pentru publicarea în Monitorul

Oficial al României a legii de revizuire, în raport cu data adoptării. Prin art. 6 alin. (4) din legea criticată se generează impredictibilitate în aplicarea acesteia, întrucât se stabilește un termen incert, deși determinabil în raport cu data publicării deciziei Curții Constituționale.

14. În ceea ce privește articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (3) teza a doua și art. 6 alin. (4) din Legea nr. 3/2000, se arată că reglementează o procedură legislativă confuză, neclară și nepredictibilă în situația în care Curtea Constituțională constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, stabilind că o astfel de inițiativă „*se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată*”. Confuzia între conținutul atribuțiilor de verificare pe care le exercită Curtea Constituțională rezultă din reglementarea diferențiată a atribuțiilor constituționale ale acesteia, pe de o parte, cu privire la verificarea proiectului de lege sau a propunerii legislative de revizuire, anterior sesizării Parlamentului, conform art. 19 din Legea nr. 47/1992, pentru a se pronunța asupra respectării dispozițiilor constituționale privind revizuirea, iar, pe de altă parte, cu privire la controlul constituționalității pe care îl exercită, conform art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, asupra legii de revizuire a Constituției adoptate de către Parlament. Legea nr. 47/1992 stabilește, prin art. 23 alin. (2), procedura de urmat atunci când Curtea Constituțională pronunță o decizie prin care se constată că nu au fost respectate dispozițiile constituționale referitoare la revizuire, și anume, legea de revizuire se trimite Camerei Deputaților și Senatului, în vederea reexaminării legii de revizuire a Constituției, pentru punerea ei de acord cu decizia Curții Constituționale. Autorii sesizării invocă cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 385 din 15 octombrie 2003, referitor la atribuțiile Curții Constituționale în procesul de revizuire a Constituției. Se susține că dispozițiile criticate contravin art. 1 alin. (5) din Constituție, prin lipsa de previzibilitate a actului normativ, care afectează în mod indirect atribuția Curții Constituționale de a se pronunța din oficiu, în termen de cinci zile de la adoptare, asupra legii de revizuire a Constituției și, totodată, nesocotesc prevederile constituționale care reglementează termenul pentru publicarea în Monitorul Oficial al României a legii de revizuire a Constituției.

15. În ce privește articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (5) din Legea nr. 3/2000, care prevede că Guvernul stabilește prin hotărâre data referendumului și o aduce la cunoștință publică, de îndată, prin mijloace de comunicare în masă, autorii sesizării arată că, prin art. 15 alin. (1) din Legea nr. 3/2000 în forma în prezent în vigoare, s-a reglementat diferențiat în funcție de competențele constituționale alocate fiecărei autorități în declanșarea consultării prin referendum. Astfel, autoritățile cu atribuții în adoptarea unor acte care conduc la organizarea unui referendum sunt și cele care stabilesc data și obiectul referendumului. În cazul referendumului pentru revizuirea Constituției, Parlamentul stabilește prin lege obiectul și data acestuia întrucât doar forul legislativ este cel care poate adopta o lege de revizuire a Constituției. În acest sens face referire și la Decizia nr. 567 din 11 iulie 2006, prin care Curtea a reținut că prerogativa Președintelui României și a Parlamentului de a stabili obiectul și data referendumului își are temeiul în Constituție, cele două autorități fiind organele reprezentative prin care poporul român exercită suveranitatea națională, iar Președintele și Parlamentul au o legitimitate electorală egală care rezultă din art. 81 alin. (1) și art. 61 și art. 62 alin. (1) din Constituție. Transferând către Guvern prerogativa de a stabili prin hotărâre data referendumului național pentru revizuirea Constituției, se golește de conținut competența constituțională rezervată Parlamentului și se încalcă atribuția acestuia recunoscută prin art. 151 alin. (1) și (3) din Constituție, dar și principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale.

16. În argumentarea neconstituționalității legii criticate se mai arată că, în conformitate cu Codul de bune practici în materie de referendum, adoptat de Consiliul pentru alegeri democratice la cea de-a 19-a reuniune (Veneția, 16 decembrie 2006) și de Comisia de la Veneția la cea de-a 70-a sesiune plenară (Veneția, 16—17 martie 2007), constituie reguli fundamentale în ce privește referendumul în special regulile care privesc componența comisiilor electorale sau a altui organism însărcinat cu organizarea referendumului, dreptul de vot și listele electorale, validitatea în sens formal și material a textului supus referendumului, efectele referendumului (sub rezerva regulilor de detaliu), participarea partizanilor și adversarilor propunerii la emisiunile mass-media publice. Ca o garanție a respectării principiului stabilității legislației în materie de referendum, Codul bunelor practici în materie de referendum stabilește, în art. II alin. (2) pct. b), că aspectele fundamentale în materia dreptului referendar nu trebuie modificate cel puțin un an înainte de referendum. Or, modificările operate de legiuitor prin legea criticată vizează un aspect esențial pentru organizarea și desfășurarea referendumului constituțional, anume competența Parlamentului de a stabili obiectul și data referendumului național.

17. Se mai arată că, în jurisprudența Curții Constituționale, s-a reținut că stabilitatea dreptului este un element important al credibilității procesului electoral, astfel că trebuie evitată modificarea frecventă sau cu puțin timp (mai puțin de un an) înainte de referendum a legilor în materie, ca expresie a principiului securității juridice. Cu excepția regulilor tehnice și de detaliu, regulile în materie referendară trebuie să aibă cel puțin rang de lege, iar aspectele fundamentale în materia dreptului referendar nu trebuie să poată fi modificate cel puțin un an înainte de referendum sau trebuie reglementate de Constituție ori la un nivel superior legii ordinare. Mai mult, „constituie aspecte tehnice și de detaliu cele care privesc, de exemplu, programul calendaristic pentru realizarea acțiunilor necesare desfășurării referendumului, bugetul alocat acestuia, modelul ștampilelor, buletinelor de vot, listelor electorale și proceselor-verbale ce urmează a fi utilizate” (Decizia Curții Constituționale nr. 736 din 24 iulie 2012). Or, competența pentru stabilirea datei organizării referendumului nu reprezintă un simplu aspect tehnico-procedural, ci o competență a Parlamentului strâns legată de aceea de a adopta însăși legea constituțională supusă referendumului.

18. În ceea ce privește atribuțiile Guvernului în materia referendumului, pentru toate cele trei tipuri de referendumuri, art. 15 alin. (3) din Legea nr. 3/2000 stabilește în sarcina acestuia atribuții de natură exclusiv tehnică, acestea fiind singurele pe care le poate avea prin raportare la rolul său constituțional. Art. I pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (5) teza a doua din Legea nr. 3/2000, precum și art. I pct. 3 din legea criticată, prin care s-au abrogat dispozițiile art. 15 alin. (1) lit. a), contravin jurisprudenței Curții Constituționale, care, prin Decizia nr. 736 din 24 iulie 2012, a statuat că stabilirea intervalului orar al referendumului este supusă regulii instituite de art. 73 alin. (3) lit. d) din Constituție, respectiv aceea a reglementării prin lege organică. Ca urmare, reglementarea sa prin hotărâre a Guvernului contravine textului constituțional menționat.

19. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se mai arată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 conține o serie de paralelisme legislative, ceea ce contravine art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 care prevede că, în procesul de legiferare, este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative. Pentru sublinierea unor conexiuni legislative se utilizează norma de trimitere. Astfel, articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la alin. (3) al art. 6 din Legea nr. 3/2000, introdus prin legea adoptată, prevede că, în cazul în

care se constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată. O dispoziție în acest sens se regăsește deja la art. 23 alin. (2) din Legea nr. 47/1992. De asemenea, prevederea cuprinsă în articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (7) din Legea nr. 3/2000, care reglementează suportarea cheltuielilor pentru organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției din bugetul de stat se regăsește deja în același act normativ, la art. 61, care stabilește că cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea referendumului se suportă din bugetul de stat, pentru referendumul național. Așa cum s-a statuat în jurisprudența Curții Constituționale (a se vedea Decizia nr. 61 din 7 februarie 2017), existența unor paralelisme legislative conduce la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, în componenta sa referitoare la calitatea legii.

20. În considerarea celor mai sus expuse, autorii sesizării solicită Curții Constituționale să constate că întreaga Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 este neconstituțională ca urmare a nerespectării principiului bicameralismului, iar articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (3), (4), (5) și (7) din Legea nr. 3/2000, precum și art. I pct. 3 din legea criticată sunt neconstituționale prin prisma criticilor de neconstituționalitate intrinsecă astfel cum au fost dezvoltate în motivarea sesizării.

21. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere.

22. **Președintele Camerei Deputaților** susține că legea de modificare și completare a Legii nr. 3/2000 a fost adoptată cu respectarea principiului bicameralismului Parlamentului, fără să facă vreo referire la criticile de constituționalitate intrinsecă formulate de autorii obiecției de constituționalitate.

23. **Președintele Senatului și Avocatul Poporului** nu au transmis punctul lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

24. La termenul de judecată fixat pentru data de 26 septembrie 2017, Curtea a amânat dezbaterile asupra cauzei pentru data de 3 octombrie 2017, dată la care a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

25. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, art. 10, art. 15 și art. 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

26. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, care are următorul conținut:

„Articol unic. — *Legea nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 84 din 24 februarie 2000, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:*

1. La articolul 6, alineatul (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

«Art. 6. — (1) Inițiativa și procedura revizuirii Constituției sunt supuse dispozițiilor prevăzute la art. 150 și 151 din Constituția României, republicată, și prezentei legi.»

2. La articolul 6, după alineatul (2) se introduc cinci noi alineate, alineatele (3)—(7), cu următorul cuprins:

«(3) Proiectul legii constituționale, adoptat de către fiecare Cameră a Parlamentului sau de către Camerele reunite în caz de divergență conform art. 151 alin. (2) din Constituția României, republicată, se trimite în termen de două zile Curții Constituționale, care procedează potrivit legii. Dacă se constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată.

(4) Dacă Curtea Constituțională constată că inițiativa legislativă de revizuire nu depășește limitele revizuirii, proiectul de lege se publică în aceeași zi cu apariția deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(5) Cetățenii României sunt chemați să își exprime voința prin vot în cadrul referendumului național cu privire la revizuirea Constituției, organizat în cel mult 30 de zile de la data adoptării proiectului sau a propunerii de revizuire, în conformitate cu prevederile art. 151 alin. (3) din Constituția României, republicată. Guvernul stabilește, prin hotărâre, data referendumului și aduce la cunoștință publică, de îndată, prin mijloace de comunicare în masă, această dată.

(6) Persoanele care au dreptul să participe la referendumul național privind revizuirea Constituției, modul de desfășurare a campaniei pentru referendum, organizarea și desfășurarea acestuia, organizarea și atribuțiile birourilor electorale, faptele care constituie contravenții, precum și modul de constatare și sancționare a acestora sunt cele stabilite la art. 4, art. 7 alin. (1), precum și în capitolele IV—VI. Rezultatul referendumului național se stabilește în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (2) și (3) și ale art. 7 alin. (2).

(7) Cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției se suportă din bugetul de stat.»

3. La articolul 15 alineatul (1), litera a) se abrogă.”

27. Dispozițiile din Legea fundamentală invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt următoarele: art. 1 alin. (4) care consacră principiul separației și echilibrului puterilor în stat, art. 1 alin. (5) care statuează obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 61 alin. (2) care instituie principiul bicameralismului Parlamentului, art. 64 alin. (1) potrivit căruia organizarea și funcționarea fiecărei Camere a Parlamentului se stabilesc prin regulament propriu, art. 146 lit. a) teza a doua și lit. l) referitoare la atribuția Curții Constituționale de a se pronunța, din oficiu, asupra inițiativelor de revizuire a Constituției, respectiv la faptul că aceasta îndeplinește și alte atribuții prevăzute de legea organică a Curții și art. 151 alin. (1) și (3) care reglementează procedura de revizuire a Constituției.

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate

28. Curtea constată că sesizarea formulată îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și nepromulgată, cât și sub aspectul titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind formulată de un număr de 38 de senatori, mai exact, de 25 de senatori aparținând Partidului Național Liberal și de 13 senatori aparținând Uniunii Salvați România.

(2) Analiza obiecției de neconstituționalitate

29. În motivarea sesizării, autorii acesteia formulează deopotrivă critici de neconstituționalitate extrinsecă și intrinsecă, pe care Curtea le va examina distinct.

(2.1.) Analiza criticilor de neconstituționalitate extrinsecă

30. Criticile de natură extrinsecă formulate de autorii obiecției de neconstituționalitate vizează încălcarea principiului bicameralismului Parlamentului, consacrat de art. 61 alin. (2) din Constituție, susținându-se, în acest sens, că modificările aduse de către Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, sunt de natură a imprima deosebiri majore de conținut juridic, precum și o configurație deosebită, semnificativ diferită față de cea a proiectului de lege în forma adoptată de Senat, ca primă Cameră sesizată.

31. Din studiul comparativ al Legii de modificare și completare a Legii nr. 3/2000 votată de Senat și al celei adoptate de Camera Deputaților rezultă că există o serie de diferențe de conținut normativ între cele două forme. Curtea constată că aceste diferențe nu afectează, însă, bicameralismul, ca principiu funcțional al Parlamentului României, pentru motivele care se vor arăta în continuare.

32. Astfel, Curtea observă că, în urma dezbaterilor din Camera Deputaților, din cuprinsul articolului unic pct. 1 cu referire la art. 6 alin. (1) al legii, în forma votată de Senat, care fixează reperele constituționale și legale ale inițiativei revizuirii Constituției și ale procedurii de revizuire, a fost eliminată referirea la dispozițiile art. 73 alin. (1) și (2) din Legea fundamentală, care prevăd că Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare, iar legile constituționale sunt cele de revizuire a Constituției. Curtea constată că aceasta nu este o modificare substanțială a conținutului normativ inițial, întrucât, atât timp cât enumerarea categoriilor de legi pe care le poate adopta Parlamentul se regăsește în textul constituțional menționat, acesta este prin ipoteză incident și aplicabil în orice inițiativă de revizuire a Constituției, nefiind indispensabilă precizarea sa în corpurile legii dedicate organizării și desfășurării referendumului.

33. O altă deosebire semnalată de autorii sesizării pe care o prezintă legea astfel cum a fost adoptată de Camera Deputaților față de cea adoptată de Senat constă în introducerea, în articolul unic pct. 2 din legea criticată cu referire la art. 6 alin. (3) din Legea nr. 3/2000, care are în vedere situația în care proiectul legii constituționale este adoptat de către Parlament — în fiecare Cameră sau de către Camerele reunite în caz de divergență —, a unui termen de două zile în care acesta este trimis Curții Constituționale în scopul exercitării atribuțiilor sale specifice în cadrul procedurii de revizuire a Legii fundamentale. Curtea constată că nici această mențiune nu afectează principiul bicameralismului, întrucât, deși nu a fost dezbătută și votată de Senat, nu are o influență decisivă asupra ansamblului legii adoptate, fiind un termen procedural care nu schimbă esența legii, astfel că nu poate fi considerată o modificare de natură să imprime o nouă viziune legislativă.

34. Autorii obiecției de neconstituționalitate arată că o diferență importantă a formei legii adoptate de Camera Deputaților față de cea adoptată de Senat o reprezintă introducerea, în cuprinsul articolului unic pct. 2 din legea criticată cu referire la art. 6 alin. (5) din Legea nr. 3/2000, a atribuției Guvernului de a stabili, prin hotărâre, data referendumului și de a o aduce la cunoștință publică. Este adevărat că aceasta constituie o soluție legislativă diferită de cea cuprinsă în Legea nr. 3/2000, care conferea Parlamentului competența de a stabili prin lege data organizării referendumului, menținută implicit prin forma legii votate de Senat, dar, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, Decizia nr. 413 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 4 mai 2010, sau Decizia nr. 1.533 din 28 noiembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 20 decembrie 2011), pentru constatarea încălcării principiului bicameralismului trebuie verificată întrunirea cumulativă a două criterii esențiale: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului. Doar întrunirea cumulativă a acestor două criterii este de natură a afecta principiul constituțional care guvernează activitatea de legiferare a Parlamentului, plasând pe o poziție privilegiată Camera decizională, cu eliminarea, în fapt, a primei Camere sesizate din procesul legislativ. Or, situația examinată în speță nu se încadrează în criteriile stabilite de Curte, astfel că nu se constituie într-o nesocotire a exigențelor principiului bicameralismului. Același raționament este valabil și

în ceea ce privește introducerea, în urma dezbatelor din Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a prevederii cuprinse în articolul unic pct. 3 al legii, prin care se abrogă art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 3/2000 care, în prezent, stabilește că obiectul și data referendumului privind revizuirea Constituției se stabilește prin lege, abrogarea fiind făcută în scopul corelării cu prevederea mai sus amintită privitoare la stabilirea acelorași elemente prin hotărâre a Guvernului. De asemenea, schimbarea titlului legii, care inițial se referea expres doar la modificarea art. 6 din Legea nr. 3/2000, este justificată de rațiuni de tehnică legislativă, fiind determinată de introducerea în cuprinsul articolului unic al legii criticate a punctului 3, anterior referit.

35. În jurisprudența sa, Curtea a adus clarificări cu privire la semnificația și modalitatea concretă de exprimare a principiului bicameralismului Parlamentului, evidențiind, în același timp, limitele acestuia. Astfel, prin Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, a observat că aplicarea acestui principiu nu poate avea ca efect „deturnarea rolului de Cameră de reflecție a primei Camere sesizate [...] în sensul că aceasta ar fi Camera care ar fixa în mod definitiv conținutul proiectului sau propunerii legislative (și, practic, conținutul normativ al viitoarei legi), ceea ce are drept consecință faptul că cea de-a doua Cameră, Camera decizională, nu va avea posibilitatea să modifice ori să completeze legea adoptată de Camera de reflecție, ci doar posibilitatea de a o aproba sau de a o respinge”. Sub aceste aspecte, „este de netăgăduit că principiul bicameralismului presupune atât conlucrarea celor două Camere în procesul de elaborare a legilor, cât și obligația acestora de a-și exprima prin vot poziția cu privire la adoptarea legilor; prin urmare, lipsirea Camerei decizionale de competența sa de a modifica sau completa legea astfel cum a fost adoptată de Camera de reflecție, deci de a contribui la procesul de elaborare a legilor, ar echivala cu limitarea rolului său constituțional și cu acordarea unui rol preponderent Camerei de reflecție în raport cu cea decizională în procesul de elaborare a legilor. Într-o atare situație, Camera de reflecție ar elimina posibilitatea Camerei decizionale de a conlucra la elaborarea actelor normative, aceasta din urmă putându-și doar exprima prin vot poziția cu privire la propunerea sau proiectul de lege deja adoptat de Camera de reflecție, ceea ce este de neconceput”.

36. În consecință, Curtea a reținut că art. 75 alin. (3) din Constituție, atunci când folosește sintagma „*decide definitiv*” cu privire la Camera decizională, nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune ca proiectul sau propunerea legislativă adoptată de prima Cameră sesizată să fie dezbătută în Camera decizională, unde i se pot aduce modificări și completări, cu condiția să nu fie modificate substanțial obiectul de reglementare și configurația inițiativei legislative, cu consecința deturnării de la finalitatea urmărită de inițiator (Decizia nr. 624 din 26 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 937 din 22 noiembrie 2016, paragraful 34, și Decizia nr. 765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 134 din 21 februarie 2017, paragraful 37).

37. În considerarea celor prezentate, Curtea constată că legea criticată a fost adoptată cu respectarea principiului bicameralismului.

(2.2.) Analiza criticilor de neconstituționalitate intrinsecă

38. O primă critică vizează faptul că, deși legea are ca domeniu de reglementare norme juridice privitoare la organizarea și desfășurarea referendumului, prin aceasta au fost reglementate și aspecte care se referă la procedura parlamentară privind revizuirea Constituției. Or, conform art. 64 alin. (1) din Constituție, organizarea și funcționarea fiecărei Camere se stabilesc prin regulament propriu.

39. În legătură cu această critică de neconstituționalitate, Curtea observă că articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (3) din Legea nr. 3/2000, prevede că „*proiectul legii constituționale, adoptat de către fiecare Cameră*

a Parlamentului sau de către Camerele reunite, în caz de divergență conform art. 151 alin. (2) din Constituția României, republicată, se trimite în termen de două zile Curții Constituționale, care procedează potrivit legii. Dacă se constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată”.

40. Faptul că în acest text de lege există referiri la modul în care Parlamentul trebuie să acționeze în situațiile descrise în ipoteza normei nu reprezintă o nesocotire a principiului autonomiei reglementare dedus din prevederile art. 64 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora organizarea și funcționarea fiecărei Camere se stabilesc prin regulament propriu. Niciuna dintre cele două acțiuni pe care Parlamentul ar urma să le întreprindă — aceea de a trimite Curții Constituționale proiectul legii constituționale, după adoptarea acestuia, și cea de a relua procedura în cazul în care inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii — nu este nouă, în sensul de a fi fost introdusă ca atribuție distinctă prin legea de modificare și completare a Legii nr. 3/2000. Cea referitoare la trimiterea proiectului legii constituționale, după adoptare, către Curtea Constituțională este o expresie a colaborării loiale pe care instituțiile statului român trebuie să o manifeste în toate acțiunile acestora în vederea asigurării funcționării armonioase și eficiente a mecanismului statal. Cea de-a doua acțiune menționată în textul criticat se referă la situația în care instanța constituțională constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, când aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată. Faptul că Parlamentul va trebui să reia procedura de adoptare a legii de revizuire este, de fapt, o consecință a caracterului general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, înscris în art. 147 din Legea fundamentală.

41. Cu privire la același articol unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (3) din Legea nr. 3/2000, mai sus reprodus, se susține că încalcă prevederile art. 146 lit. a) și l) din Constituție, prin stabilirea, într-un alt act normativ decât legea organică de organizare și funcționare a instanței de contencios constituțional, a unor norme care afectează atribuțiile Curții Constituționale. Față de această critică, Curtea reține că atribuțiile Curții Constituționale sunt reglementate expres prin art. 146 din Constituție, fiind concretizate sub aspect procedural și explicitate prin Legea nr. 47/1992. Multitudinea, varietatea și complexitatea acestor competențe a determinat legiuitorul român să insereze și în alte acte normative prevederi de lege care conțin detalii referitoare la modul de exercitare de către Curtea Constituțională a atribuțiilor conferite acesteia prin Legea fundamentală. Acesta este cazul, de exemplu, al Legii nr. 370/2004 pentru alegerea Președintelui României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 650 din 12 septembrie 2011, în cuprinsul căreia se precizează, la art. 31 alin. (2), că instanța de contencios constituțional soluționează în termen de cel mult două zile de la înregistrare contestațiile referitoare la înregistrarea sau respingerea înregistrării candidaturilor sau a semnelor electorale, iar potrivit art. 42 alin. (7) din Legea nr. 370/2004, republicată, contestațiile cu privire la împiedicarea unui partid sau a unei formațiuni politice ori a unui candidat de a-și desfășura campania electorală în condițiile legii se soluționează de Curtea Constituțională, cu votul majorității judecătorilor, în termen de cel mult 48 de ore de la înregistrarea lor.

42. Ca atare, existența, în cuprinsul articolului unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (3) din Legea nr. 3/2000, a mențiunii referitoare la Curtea Constituțională nu afectează funcționarea acestei instituții fundamentale a statului român, în condițiile în care această referire se rezumă la a preciza faptul că, după primirea proiectului legii constituționale, adoptat de către fiecare Cameră a Parlamentului, Curtea Constituțională „*procedează potrivit legii*”.

43. În schimb, stabilirea unui termen de două zile în care Parlamentul să trimită legea către Curtea Constituțională nu își găsește nicio justificare în procedura urgentă ce caracterizează controlul de constituționalitate al legii de revizuire, care trebuie exercitat, potrivit art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, în termen de cinci zile de la data adoptării proiectului legii de revizuire. Este adevărat că în dreptul public termenele se calculează pe zile calendaristice, astfel că acest termen de două zile ar presupune că legea se va transmite Curții cel târziu a doua zi, dar, în economia controlului de constituționalitate exercitat, în acest caz, din oficiu de instanța constituțională, asupra legii de revizuire a Constituției, prezintă importanță utilizarea eficientă a întregului interval de cinci zile pe care Legea nr. 47/1992 îl oferă Curții Constituționale în acest scop. Or, în redactarea preconizată, art. 6 alin. (3) din Legea nr. 3/2000 ar permite Parlamentului să amâne trimiterea legii de revizuire până la finalul termenului de două zile, ceea ce ar conduce la diminuarea timpului de care Curtea Constituțională dispune pentru verificarea legii adoptate de Parlament, cu posibila consecință a efectuării, sub presiunea timpului, a unui control de constituționalitate lipsit de substanță. Chiar dacă procedura prevăzută pentru exercitarea acestui tip de control este urgentă, Curtea Constituțională trebuie, totuși, să dispună de un interval de timp rezonabil pentru a se putea pronunța. În caz contrar, controlul de constituționalitate ar fi pur formal, Curtea fiind în imposibilitatea de a-și exercita în mod real această atribuție. Prin urmare, prevederile articolului unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (3) din Legea nr. 3/2000, afectează buna funcționare a Curții Constituționale și aduce atingere rolului său constituțional de garant al supremației Constituției, consacrat de art. 142 alin. (1) din Legea fundamentală. De altfel, termenul de cinci zile prevăzut de art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 este corelat cu cel în care, potrivit art. 156 teza întâi din Constituție, legea de revizuire a Constituției se publică în Monitorul Oficial al României, respectiv în termen de 5 zile de la data adoptării.

44. Autorii obiecției de neconstituționalitate mai susțin că art. 6 alin. (4) din lege, care prevede că, „*Dacă Curtea Constituțională constată că inițiativa legislativă de revizuire nu depășește limitele revizurii, proiectul de lege se publică în aceeași zi cu apariția deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I*”, nu ar fi în concordanță cu prevederile art. 156 teza întâi din Constituție, mai sus menționat. Curtea constată că această critică nu este întemeiată, întrucât, în realitate, cele două momente se suprapun, fiind individualizate în mod similar atât în Constituție, cât și în legea de modificare a Legii nr. 3/2000. Astfel, Constituția stipulează că legea de revizuire se publică în Monitorul Oficial al României în termen de 5 zile de la data adoptării. Tot cinci zile are la dispoziție Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acesteia. Așadar, există o deplină corelare între cele două norme, cea constituțională și cea legală, în ceea ce privește publicarea legii de revizuire. Curtea observă, totodată, că autorii obiecției de neconstituționalitate își sprijină argumentarea acestei critici pe considerentele unei decizii pronunțate de Curtea Constituțională în lumina Constituției anterior revizurii sale din 2003 (Decizia nr. 385 din 15 octombrie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 728 din 17 octombrie 2003), când nu era instituită o diferențiere între atribuția Curții Constituționale de a verifica pe calea unui control *a priori* proiectul de lege sau propunerea legislativă de revizuire și cea de control exercitat din oficiu, asupra legii de revizuire adoptate de Parlament, care, spre deosebire de legile organice sau ordinare, nu mai este supusă promulgării de către Președintele României, ci capătă legitimitate prin votul exprimat de popor, prin referendum național.

45. Se mai susține că modificarea Legii nr. 3/2000 încalcă jurisprudența Curții Constituționale cu privire la stabilitatea legilor în materia electorală și în materia referendumului, ca expresie a principiului securității juridice consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, precum și recomandările Codului

bunelor practici în materia referendumului elaborat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) potrivit cărora ar trebui evitate modificările cadrului legal referitor la organizarea și desfășurarea referendumului cu mai puțin de 1 an înainte de acest moment. Sub acest aspect, Curtea constată că modificările în materie pe care legea criticată le propune nu au o relevanță semnificativă în procesul de organizare și desfășurare a referendumului, astfel că nu se poate susține că ar nesocoti standardele precizate mai sus de autorii obiecției. Cu privire la critici similare și prin raportare la aceleași acte internaționale invocate și de autorii prezentei obiecții de neconstituționalitate, Curtea a reținut, prin Decizia nr. 736 din 24 iulie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 516 din 25 iulie 2012, că spre deosebire de alegeri, care au loc la intervale fixe de timp, data acestora fiind cunoscută cu mult timp înainte de a fi organizate, este puțin probabil ca data unui referendum să fie cunoscută cu un an sau cu mult timp înainte ca acesta să aibă loc. De aceea, Codul bunelor practici în materie de referendum, adoptat de Consiliul pentru alegeri democratice la cea de-a 19-a reuniune (Veneția, 16 decembrie 2006) și de Comisia de la Veneția la cea de-a 70-a sesiune plenară (Veneția, 16—17 martie 2007), distinge — atunci când abordează stabilitatea legislației în materie de referendum — în cadrul dispozițiilor acesteia, arătând că aspectele fundamentale în materie nu ar trebui modificate cu mai puțin de un an înaintea unui referendum sau ar trebui reglementate de Constituție ori la un nivel superior legii ordinare. Potrivit art. II pct. 2 lit. c) din Codul amintit constituie reguli fundamentale în special regulile care privesc: componența comisiilor electorale sau a altui organism însărcinat cu organizarea referendumului; dreptul de vot și listele electorale; validitatea în sens formal și material a textului supus referendumului; efectele referendumului (sub rezerva regulilor de detaliu); participarea partizanilor și adversarilor propunerii la emisiunile mass-media publice.

46. Autorii sesizării critică și faptul că, prin articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (5) din Legea nr. 3/2000, se atribuie Guvernului competența de a stabili, prin hotărâre, data organizării referendumului pentru revizuirea Constituției, deși acesta este un drept exclusiv al Parlamentului.

47. Curtea reține că, potrivit art. 2 alin. (1) din Legea fundamentală, referendumul reprezintă modalitatea prin care poporul român exercită în mod direct suveranitatea națională, constituind un mecanism eficient de manifestare a democrației directe. Consultarea voinței populare prin referendum național, ca modalitate de exprimare a suveranității, se realizează prin trei tipuri de referendum național, și anume, cel inițiat de Președintele României asupra unor probleme de interes național, prevăzut de art. 90 din Constituție, cel organizat cu privire la demiterea Președintelui României în cadrul procedurii reglementate în art. 95 din Legea fundamentală și cel prin care se aprobă revizuirea Constituției, conform art. 151 alin. (3) din Legea fundamentală. În considerarea competențelor specifice atribuite la nivel constituțional în ce privește fiecare tipologie de referendum național, art. 15 alin. (1) din Legea nr. 3/2000, în forma în prezent în vigoare, precizează tipul de act normativ prin care se stabilește organizarea referendumului și data acestuia, precum și autoritatea care îl va emite, în funcție de legitimarea sa constituțională în ceea ce privește declanșarea referendumului. Astfel, obiectul și data referendumului național se stabilesc prin lege, în cazul referendumului privind revizuirea Constituției, prin hotărâre a Parlamentului, în cazul referendumului privind demiterea Președintelui României și prin decret al Președintelui României, în cazul referendumului cu privire la probleme de interes național.

48. Diferențierea pe care textul menționat din Legea nr. 3/2000 o face între cele trei tipuri de referendum sub aspectul actului normativ care, în procedura organizării și desfășurării acestuia, stabilește obiectul și data la care va avea loc, este justificată prin prisma prevederilor constituționale care conferă

competența de a declanșa un referendum, respectiv Președintelui României, prin decret, în ce privește referendumul asupra unor probleme de interes național, și Parlamentului, prin hotărâre, în situația demiterii Președintelui României, respectiv prin lege, în cazul revizuirii Legii fundamentale. Pentru coerența procedurii este rațional ca aceeași autoritate care inițiază organizarea referendumului să fie și cea care stabilește data și obiectul referendumului. Pentru ipoteza în discuție în speță, Curtea reține că Parlamentul este cel care adoptă, cu o majoritate de două treimi sau, după caz, de trei pătrimi din numărul deputaților și senatorilor, proiectul sau propunerea de revizuire a Constituției. Pentru a deveni definitivă, revizuirea trebuie aprobată prin referendum, primind astfel legitimitate deplină prin girul voinței generale a poporului. De aceea, în vederea asigurării unui mecanism procedural complet, care să confere eficacitate demersului legislativ de adoptare a legii de revizuire, incluzând și reglementarea etapei finale a acestuia, Parlamentul este îndreptățit să stabilească, printr-o lege distinctă, data referendumului, fixând astfel în timp momentul la care legea pe care a adoptat-o va fi supusă aprobării populare.

49. Spre deosebire de această ipoteză, în cazul suspendării din funcție a Președintelui, Parlamentul stabilește data referendumului printr-o hotărâre, aceasta fiind emisă în exercitarea funcției de control pe care o exercită, tot în virtutea atribuțiilor sale constituționale. În schimb, revizuirea Constituției, ca lege fundamentală a statului, realizându-se printr-o lege de modificare și/sau completare a acesteia, este firesc ca actul normativ referitor la organizarea referendumului să fie tot o lege.

50. Așadar, Curtea constată că prevederea cuprinsă în articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (5) fraza a doua din Legea nr. 3/2000, potrivit căreia Guvernul stabilește prin hotărâre data referendumului și aduce la cunoștință publică, de îndată, prin mijloace de comunicare în masă, data acestuia, contravine dispozițiilor art. 151 alin. (3) din Constituție.

51. Pentru aceleași rațiuni, Curtea constată că este neconstituțională și abrogarea, făcută în scop corelat, a art. 15 alin. (1) din Legea nr. 3/2000 care stipulează expres că obiectul și data referendumului se stabilesc prin lege.

52. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se mai arată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 conține o serie de paralelisme legislative, ceea ce

contravine art. 1 alin. (5) din Constituție, referitor la obligativitatea respectării legilor și art. 16 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă, care prevede că, în procesul de legiferare, este interzisă instituirea aceluiași reglementări în mai multe articole sau alineate din același act normativ ori în două sau mai multe acte normative.

53. Astfel, în primul rând, alin. (3) al art. 6, introdus prin legea adoptată, prevede că, în cazul în care se constată că inițiativa legislativă de revizuire depășește limitele revizuirii, aceasta se consideră nefinalizată și se transmite Parlamentului, procedura urmând a fi reluată. O dispoziție în acest sens se regăsește deja la art. 23 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 care prevede că „Decizia prin care se constată că nu au fost respectate dispozițiile constituționale referitoare la revizuire se trimite Camerei Deputaților și Senatului, în vederea reexaminării legii de revizuire a Constituției, pentru punerea ei de acord cu decizia Curții Constituționale”.

54. În acest caz, textul din legea de modificare și completare a Legii nr. 3/2000 nu reia *tale quale* prevederile art. 23 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, ci are o sferă mai largă, incluzând punerea în acord a legii cu decizia Curții Constituționale.

55. În schimb, Curtea observă că prevederea din articolul unic pct. 2 din legea criticată, cu referire la art. 6 alin. (7) din Legea nr. 3/2000, care reglementează suportarea cheltuielilor pentru organizarea și desfășurarea referendumului național privind revizuirea Constituției din bugetul de stat, se regăsește deja în același act normativ, fiind inclusă, de fapt, în art. 61, care prevede că cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea referendumului se suportă din bugetul de stat, pentru referendumul național. Ca atare, apare ca redundantă referirea expresă la referendumul pentru revizuirea Constituției, care este un referendum național, alături de referendumul organizat pentru demiterea Președintelui României și cel organizat la cererea Președintelui cu privire la probleme de interes național. Or, în jurisprudența Curții Constituționale (a se vedea Decizia nr. 61 din 7 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 219 din 30 martie 2017), s-a statuat că existența unor paralelisme legislative conduce la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituția României în componenta sa de calitate a legii.

56. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Admite obiecția de neconstituționalitate și constată că dispozițiile articolului unic pct. 2 [cu referire: la sintagma „în termen de două zile” cuprinsă în art. 6 alin. (3) din Legea nr. 3/2000, la art. 6 alin. (5) fraza a doua, precum și la art. 6 alin. (7) din Legea nr. 3/2000] și cele ale articolului unic pct. 3 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului sunt neconstituționale.

2. Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 3/2000 în ansamblul său, în raport cu celelalte critici formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 3 octombrie 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

ORDIN

pentru modificarea și completarea Ordinului viceprim-ministrului, ministrul afacerilor interne, nr. 77/2015 privind sistemul decizional și de coordonare pentru implementarea programelor naționale și pentru gestionarea asistenței financiare aferente Cadrului financiar multianual 2014—2020, domeniul Afaceri Interne

În temeiul art. 7 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, aprobată cu modificări prin Legea nr. 15/2008, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul afacerilor interne emite următorul ordin:

Art. I. — Ordinul viceprim-ministrului, ministrul afacerilor interne, nr. 77/2015 privind sistemul decizional și de coordonare pentru implementarea programelor naționale și pentru gestionarea asistenței financiare aferente Cadrului financiar multianual 2014—2020, domeniul Afaceri Interne, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 516 din 10 iulie 2015, cu modificările ulterioare, se modifică și se completează, după cum urmează:

1. La articolul 3, alineatele (1), (2) și (4) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„Art. 3. — (1) Comitetul director prevăzut la art. 3 alin. (1) lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 48/2015 este alcătuit din 3 membri, respectiv:

a) secretarul general;

b) secretarul de stat pentru relația cu Parlamentul și relații internaționale;

c) secretarul de stat pentru ordine și siguranță publică.

(2) Secretarul general îndeplinește și funcția de președinte al Comitetului director.

.....
(4) Membrul Comitetului director prevăzut la alin. (1) lit. a) poate delega atribuțiile ce îi revin în această calitate unui secretar general adjunct, iar membrii prevăzuți la lit. b) și c) pot delega atribuțiile ce le revin în această calitate subsecretarilor de stat.”

2. La articolul 3, după alineatul (4) se introduce un nou alineat, alineatul (5), cu următorul cuprins:

„(5) În situația în care posturile membrilor Comitetului director sunt vacante, atribuțiile secretarului general se îndeplinesc de către un secretar general adjunct desemnat în acest sens de ministrul afacerilor interne, iar ale secretarului/secretarilor de stat, de către subsecretarul/subsecretarii de stat desemnat/desemnați în acest sens de ministrul afacerilor interne.”

3. La articolul 4, literele b) și e) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„b) aprobă fișele de proiect de monopol aferente Fondului pentru securitate internă și Fondului pentru azil, migrație și integrare, atât versiunile inițiale, cât și versiunile revizuite ale acestora, doar dacă proiectele au suferit modificări majore, astfel cum sunt acestea definite prin contractele de finanțare, pe baza documentației specifice prezentate de către autoritatea responsabilă. Versiunile revizuite ale fișelor de proiect care implică modificări minore se aprobă doar de autoritatea responsabilă și se aduc la cunoștința Comitetului director odată cu aprobarea modificărilor majore care cuprind și modificările minore anterioare;

.....
e) aprobă forma finală a rapoartelor anuale și finale, care cuprind cererile de plată a soldului anual și final, respectiv rapoartele de implementare anuale și finale, în vederea transmiterii acestora către Comisia Europeană.”

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul afacerilor interne,
Carmen-Daniela Dan

ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

ORDIN

pentru aprobarea Metodologiei de verificare/retragere a încadrării unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă în/din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de tehnologie emergentă

Având în vedere prevederile art. 30, 66, 67 și 70 din Regulamentul (UE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare, ale art. 36 alin. (7) lit. m) din Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 5 alin. (1) lit. c) și ale art. 9 alin. (1) lit. h) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Metodologia de verificare/retragere a încadrării unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă în/din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de tehnologie emergentă, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Operatorii economici din sectorul energiei electrice, fabricanții unităților generatoare realizate în tehnologie

emergentă și gestionarii unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin, iar entitățile organizatorice din cadrul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei urmăresc respectarea prevederilor prezentului ordin.

Art. 3. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei,
Dumitru Chiriță

București, 14 noiembrie 2017.
Nr. 106.

ANEXĂ

METODOLOGIE

de verificare/retragere a încadrării unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă în/din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de tehnologie emergentă

Art. 1. — (1) Prezenta metodologie stabilește modul de verificare/retragere a încadrării unităților generatoare, realizate în tehnologie emergentă, astfel cum sunt definite la art. 4 alin. (2) lit. e), în/din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de tehnologie emergentă.

(2) O instalație de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de tehnologie emergentă este exceptată de la aplicarea dispozițiilor Regulamentului (CE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare conform prevederilor art. 66 alin. (1) din acest regulament.

Art. 2. — Prezenta metodologie se aplică de către:

a) operatorii de rețea relevanți, la racordarea la rețeaua electrică a unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă și la monitorizarea capacității maxime cumulate a unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă, racordate la rețeaua electrică;

b) fabricanții unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă;

c) gestionarii unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă;

d) Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei, pentru retragerea încadrării unităților generatoare din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de tehnologie emergentă.

Art. 3. — Aplicarea prezentei metodologii se face prin coroborare cu prevederile următoarelor acte normative:

a) Regulamentul (CE) 2016/631 al Comisiei din 14 aprilie 2016 de instituire a unui cod de rețea privind cerințele pentru racordarea la rețea a instalațiilor de generare, denumit în continuare *Regulament*;

b) Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare;

c) Regulamentul privind racordarea utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 59/2013, cu modificările și completările ulterioare;

d) Regulamentul privind stabilirea soluțiilor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public, aprobat prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 102/2015.

Art. 4. — (1) Abrevierile utilizate în cadrul prezentei metodologii au următoarele semnificații:

— ANRE — Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei;

— ACER — Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei;

— TE — tehnologie emergentă;

— SEN — sistemul electroenergetic național;

— OTS — operatorul de transport și de sistem;

— OD — operatorul de distribuție concesionar;

— ORR — operatorul de rețea relevant.

(2) În înțelesul prezentei metodologii, termenii de mai jos au următoarele semnificații:

- a) *gestionar al unei instalații de producere a energiei electrice* — persoană fizică sau juridică care deține o instalație de producere a energiei electrice racordată la rețeaua electrică;
- b) *operator de rețea relevant* — operatorul de transport și de sistem sau operatorul de distribuție, la a cărei rețea este sau urmează a fi racordată o unitate generatoare sau o centrală compusă din module generatoare;
- c) *nivel maxim al capacității maxime cumulate a unităților generatoare care beneficiază de statutul de tehnologie emergentă* — nivelul maxim al sumei puterilor instalate ale motoarelor Stirling ale unităților generatoare realizate în tehnologie emergentă racordate la rețea care pot beneficia de statutul de tehnologie emergentă într-un stat membru, determinat în conformitate cu prevederile Regulamentului; pentru România acest nivel este de 9,49 MW;
- d) *unitate generatoare* — un grup generator sincron sau un modul generator;
- e) *unitate generatoare realizată în tehnologie emergentă* — unitate generatoare, a cărei tehnologie este încadrată ca tehnologie emergentă, conform unei decizii emise de ANRE.
ANRE a aprobat încadrarea ca tehnologie emergentă a tehnologiei utilizate de următoarele unități generatoare:
1) microcentralele cu cogenerare tip eVita 25s și eVita 28c, produse de firma Remeha BV, care utilizează motoare Stirling de 1 kW, cu funcționare pe principiul pistonului liber cu generator liniar, produse de firma Microgen Engine Corporation;
2) microcentralele cu cogenerare tip Pellematic Smart_e ST16 (1 kW), produse de Ökofen Forschungs-und Entwicklungs GES.m.b.h, care utilizează motoare Stirling de 1 kW, cu funcționare pe principiul pistonului liber cu generator liniar, produse de firma Microgen Engine Corporation;
- f) *zonă sincronă* — o zonă formată din sisteme electroenergetice interconectate sincron care aparțin unor state membre, operate de operatorii de transport și de sistem din acele state membre; în UE există zonele sincrone: Europa Continentală („CE”), Regatul Unit („GB”), Irlanda-Irlanda de Nord („IRE”) și Europa de Nord („NE”), precum și sistemele energetice din Lituania, Letonia și Estonia, denumite „zona baltică”.

(3) Definițiile de la alin. (2) se completează cu definițiile actelor normative prevăzute la art. 3.

Art. 5. — Unitățile generatoare realizate în TE, prevăzute la art. 4 alin. (2) lit. e), beneficiază de statutul de TE dacă se racordează la rețeaua electrică:

a) până la atingerea nivelului maxim pentru România al capacității maxime cumulate a unităților generatoare care beneficiază de statutul de TE, prevăzut la art. 4 alin. (2) lit. c); sau

b) până la emiterea deciziei de retragere a încadrării acestora din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de TE, în conformitate cu prevederile art. 14 alin. (2).

Art. 6. — (1) Situația actualizată a vânzărilor în România de unități generatoare realizate în TE se transmite la ANRE de către fiecare fabricant, la data de 15 a lunii care urmează perioadei de raportare, care este de două luni.

(2) Situația prevăzută la alin. (1) conține numărul cumulat de unități generatoare realizate în TE vândute în România în perioada de raportare și capacitatea maximă cumulată a acestora.

(3) Prima perioadă de raportare se referă la lunile octombrie și noiembrie ale anului 2017 și data primei raportări conform prevederilor prezentei metodologii este data de 15 decembrie 2017.

Art. 7. — (1) ANRE transmite la ACER situația actualizată a vânzărilor în România a unităților generatoare realizate în TE.

(2) Situația prevăzută la alin. (1) se transmite în ultima zi lucrătoare a lunii următoare perioadei de raportare pentru care fabricanții transmit situația vânzărilor de unități generatoare realizate în TE, prevăzută la art. 6 alin. (1) și (3).

Art. 8. — În termen de două zile lucrătoare de la data punerii sub tensiune a unei unități generatoare realizate în TE, gestionarul acesteia are obligația de a transmite la ORR următoarele informații:

- a) tipul unității generatoare realizate în TE;
- b) data punerii sub tensiune (ziua, luna, anul);
- c) puterea instalată exprimată în kW a motorului Stirling al unității generatoare realizate în TE;
- d) datele de identificare a locului de producere și datele de contact ale gestionarului unității.

Art. 9. — (1) În termen de două zile lucrătoare de la data informării prevăzute la art. 8, ORR are obligația de a transmite la OTS sau OD, după caz, informațiile prevăzute la art. 8 lit. a), b) și c).

(2) OD transmite la OTS în termenul prevăzut la alin. (1) informațiile referitoare la unitățile generatoare realizate în TE racordate la rețeaua electrică a ORR din zona sa de concesiune.

Art. 10. — (1) OTS verifică capacitatea maximă cumulată a unităților generatoare realizate în TE racordate la rețeaua electrică la nivelul SEN, comparativ cu nivelul maxim al capacității maxime cumulate a unităților generatoare care beneficiază de statutul de TE, prevăzut la art. 4 alin. (2) lit. c).

(2) OTS comunică OD capacitatea maximă cumulată a unităților generatoare realizate în TE racordate la rețeaua electrică la nivelul SEN, iar aceștia o transmit la ORR din zona lor de concesiune.

Art. 11. — (1) OTS transmite la ANRE datele primite de la OD, în mod centralizat, respectiv:

a) capacitatea maximă cumulată a unităților generatoare realizate în TE racordate la rețeaua electrică la nivelul SEN în perioada de raportare, pentru fiecare tip de unitate generatoare realizată în TE, exprimată în kW;

b) capacitatea maximă cumulată a tuturor unităților generatoare realizate în TE, racordate la rețeaua electrică la nivelul SEN până la finalul perioadei de raportare, exprimată în kW.

(2) Termenele și perioadele de raportare sunt cele prevăzute la art. 6 alin. (1) și (3).

Art. 12. — (1) OTS informează în termen de o zi lucrătoare ANRE și toți OD despre atingerea nivelului maxim pentru România al capacității maxime cumulate a unităților generatoare realizate în TE care beneficiază de statutul de TE, prevăzut la art. 4 alin. (2) lit. c), constatată în urma verificării prevăzute la art. 10.

(2) ANRE informează în termen de o zi lucrătoare fabricanții unităților generatoare realizate în TE cu privire la situația prevăzută la alin. (1).

Art. 13. — În termen de 10 zile de la primirea datelor de la OTS, conform prevederilor art. 11, ANRE publică pe pagina proprie de internet, o dată la două luni:

a) capacitatea maximă cumulată a vânzărilor în România de unități generatoare realizate în TE;

b) capacitatea maximă cumulată a unităților generatoare realizate în TE, racordate la rețeaua electrică la nivelul SEN;

c) nivelul maxim pentru România al capacității maxime cumulate a unităților generatoare care beneficiază de statutul de TE.

Art. 14. — (1) ANRE retrage încadrarea unităților generatoare realizate în TE racordate la rețeaua electrică din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de TE în cazul în care capacitatea maximă cumulată a unităților generatoare realizate în TE, racordate la rețeaua electrică la nivelul SEN, comunicată de OTS potrivit prevederilor art. 12, depășește nivelul maxim pentru România al capacității maxime cumulate a unităților generatoare care beneficiază de statutul de TE, respectiv valoarea de 9,49 MW.

(2) ANRE poate decide retragerea încadrării unităților generatoare realizate în TE racordate la rețeaua electrică din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de TE în următoarele situații:

a) în cazul în care situația prezentată de fabricantul unităților generatoare, conform prevederilor art. 6, se dovedește a fi incorectă de două ori consecutiv;

b) în cazul în care fabricantul efectuează vânzări în perioada de raportare prevăzută la art. 6, pe care nu le raportează la ANRE;

c) în cazul în care funcționarea unităților generatoare realizate în TE, racordate la o zonă de rețea electrică, afectează parametrii normali de funcționare a acelei zone, justificat prin documente transmise de ORR la ANRE.

(3) ANRE informează ACER despre intenția de retragere a încadrării unităților generatoare realizate în TE din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de TE în cazurile prevăzute la alin. (1) și (2).

Art. 15. — (1) ANRE poate decide împreună cu toate autoritățile de reglementare din zona sincronă Europa Continentală să retragă în mod coordonat încadrarea unităților generatoare realizate în TE din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de TE pentru cazurile prevăzute la art. 14 alin. (2).

(2) În cazul prevăzut la alin. (1), ANRE și autoritățile de reglementare din zona sincronă Europa Continentală pot solicita ACER un aviz prealabil referitor la retragerea încadrării unităților generatoare realizate în TE din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de TE.

(3) Decizia coordonată a autorităților de reglementare din zona sincronă ia în considerare avizul emis de către ACER.

Art. 16. — Decizia de retragere a încadrării unităților generatoare realizate în TE din categoria de instalații de producere a energiei electrice care beneficiază de statutul de TE se publică de ANRE pe pagina proprie de internet.

Art. 17. — (1) Unitățile generatoare realizate în TE beneficiază de statutul de TE de la data racordării la rețeaua electrică până la data retragerii prevăzute la art. 14.

(2) Unitățile generatoare realizate în TE care au beneficiat de statutul de TE în conformitate cu prevederile alin. (1), sunt considerate ulterior datei retragerii prevăzute la art. 14 ca fiind unități generatoare existente, care intră sub incidența prevederilor art. 70 alin. (4) din Regulament.

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI



„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.



5 948493 060161